

Kainuun hallintokokeilun perusteet, tavoitteet ja kokemuksia

Maakuntajohtaja Alpo Jokelainen
Kainuun maakunta -kuntayhtymä
Kuhmo 12.8.2010

LAKI KAINUUN HALLINTOKOKEILUSTA (343 / 2003)

- kokeilu on alkanut 1.1.2005
- kokeilu kestää vuoden 2012 loppuun

KOKEILUN TARKOITUS

Valtakunnallinen näkökulma

Kokeilun tarkoituksena on saada kokemusta maakunnallisen itsehallinnon vahvistamisen vaikutuksista

- maakunnan kehittämiseen,
- peruspalveluiden järjestämiseen,
- kansalaisten osallistumiseen,
- maakunnan ja valtion keskushallinnon suhteeseen sekä
- kuntien ja valtion aluehallinnon toimintaan.

MAAKUNTAKOKEILUN TAVOITTEET 1.

- Julkisten palvelujen tuotannon ja rahoituksen turvaaminen; tehokkaampi palvelutuotanto
- Kehittämistoimien paremman osuvuuden takaaminen
- Kehittämistoimien yhdensuuntaisuuden parantaminen
- Nykyistä isompien ja vaikuttavampien kehittämishankkeiden aikaansaaminen

MAAKUNTAKOKEILUN TAVOITTEET 2.

- Kainuun asukkaiden osallistumismahdollisuuksien turvaaminen
- Kehittymisedellytysten luominen
 - Väestön menettämisen pysäyttäminen
 - Työpaikkojen lisääminen

KOKEILUN TARKOITUS

Maakunnallisesta näkökulmasta

- Kokeiltavan järjestelmän tarkoituksena on luoda rakenne, joka kykenee selviytymään palvelujen järjestämisestä kokeilualueella myös tulevaisuudessa.
- Luoda edellytyksiä maakunnan kehittymiselle: yritystoiminta, työpaikat, väestön poismuuton pysäyttäminen

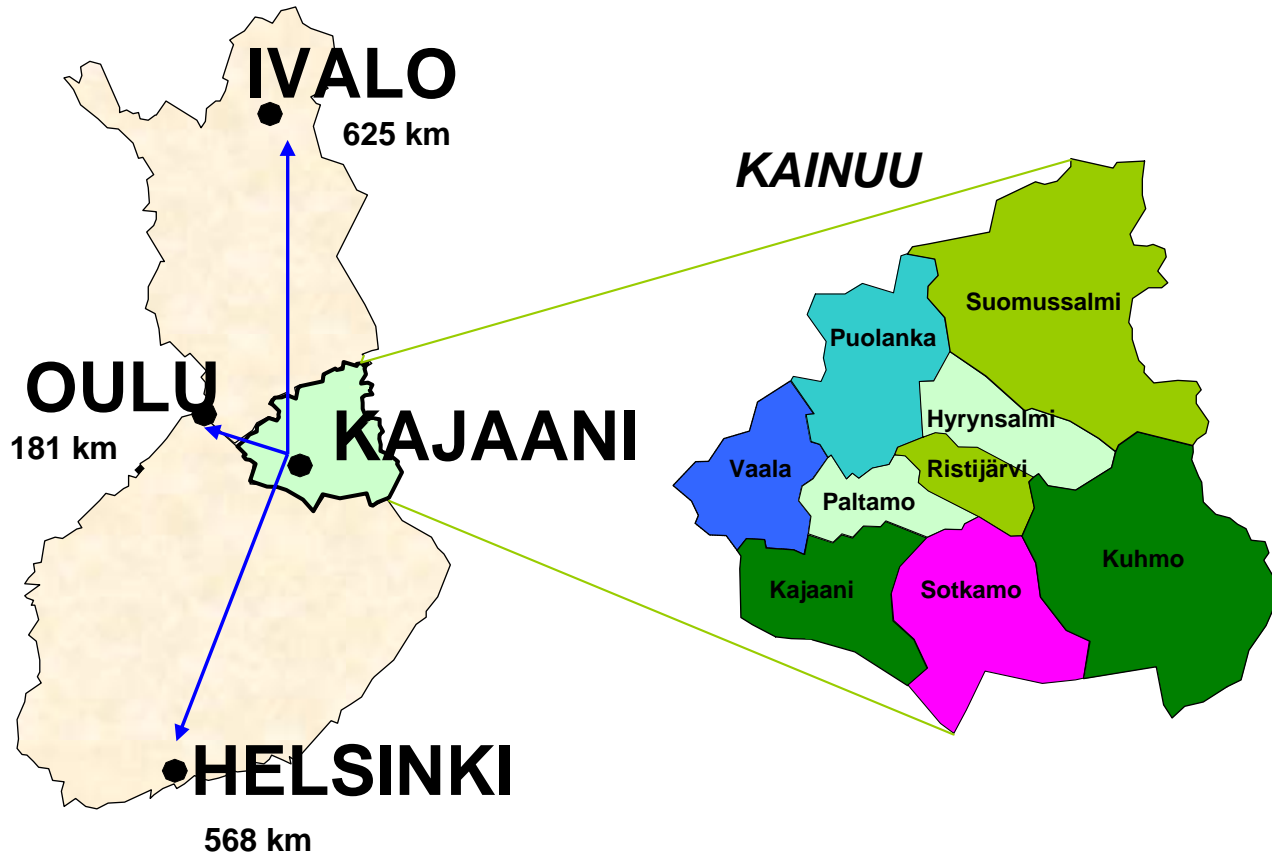
KAINUUN MALLIN ELEMENTIT

- Valtiolta maakunnalle
- Kunnilta maakunnalle

- Alueellinen demokratia: maakuntavaltuusto
- Kainuun kehittämisraha
- Palvelurakennemuutos

KAINUU

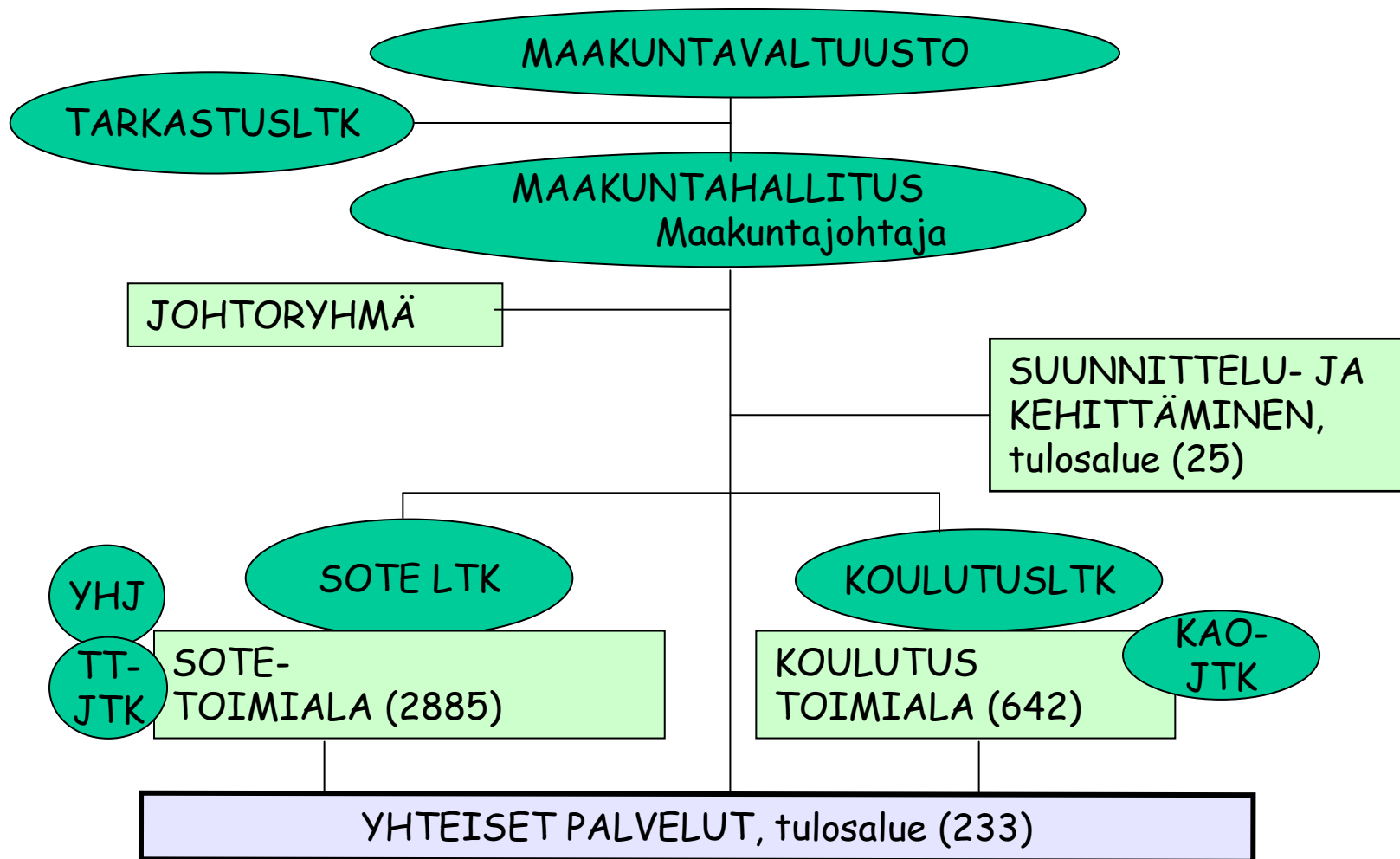
Maakunnan tehtävät

(Laki Kainuun hallintokokeilusta 343 / 2003, 4§ ja 5§)

- Maakunta huolehtii maakunnan suunnittelusta, alueiden kehittämisestä, terveydenhuollosta, sosiaalihuollosta ja koulutuksesta sekä niiden rahoituksesta siltä osin kuin nämä tehtävät kuuluvat maakunnan toimialaan tämän lain mukaan.
- Maakunta huolehtii myös maakunnan yleisestä elinkeinopolitiikasta, edistää yhteistyötä maakunnan kehittämisen kannalta keskeisten julkis- ja yksityisoikeudellisten yhteisöjen ja säätiöiden kanssa ja valvoo maakunnan etuja. Maakunta voi antaa lausuntoja ja tehdä ehdotuksia viranomaisille.
- Maakuntaan kuuluu sen tehtävien hoitamista varten:
 - 1) Kainuun liitto;
 - 2) Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä; sekä
 - 3) Kainuun koulutuskuntayhtymä.
- Kunnat voivat sopia että yksi kuntayhtymä hoitaa maakunnan tehtävät.
- tämä ratkaisu on sovittu kuntien kesken

Kainuun maakunta –kuntayhtymän organisaatio

Suluissa on vuoden 2008 ka. henkilötyövuodet. Liikelaitokset on luettu mukaan. Yhteensä 3785 htv

**SOSIAALI-JA
TERVEYSLAUTAKUNTA**

- päätoiminen
- oman työn ohella
- erikoisalasta vast. ylilääk. tms

SOSIAALI - JA TERVEYSJOHTAJA

Johtokunta

**Ympäristö-
terveydenhuolto**

**Sote
johton
tuki**

**Sh-
palvelut**

**Terveyden- ja
Sairauden-
hoitopalvelut**

Perhepalvelut

**Vanhus-
palvelut**

**Kainuun
Työterveys
(liikelaitos)**

**Terveys-
valvonta
Eläinlääkintä-
huolto
Ymp.th:n
laboratorio**

**Soten
hallinto
Soten
tutkimus,
Kehittä-
minen
ja
suunnittelu**

**Laboratorio ja
patologia
Radiologia
Lääkehuolto
Välinehuolto
Ensihoito ja
sairaan kuljetus
Anestesia ja
tehohoito**

**Aikuisten mielent.-
palvelut
ja riippuv. hoito
Vastaanotto- ja
Terveyskeskus-
sairaala-
toiminta
Suun terv. hoito
Operatiivinen hoito
Konservatiivinen
hoito
Päivystyspalvelut**

**Lapsiperheiden
sos. palvelut

Lapsiperh.
Terv. hoitopalvelut

Aik. sos.palvelut

Vammaispalvelut**

**Vanhuspalvelut
seutu I
(Kajaanin seutu)
Vanhuspalvelut
seutu II
(Sotkamo, Kuhmo)
Vanhuspalvelut
seutu III
(Ylä-Kainuu)
Yhteiset palvelut**

Talous 2005 - 2009

- Menojen kasvua pystytty leikkaamaan
 - 2005 - 2009 : ka. 5,3 % (vrt. 6 - 7 %)
 - Hyöty noin 60 milj. euroa (verrattuna valtakunnan kehitykseen)
 - Menojen kasvu alle 36 milj.€ kuntien tulopohjan kasvun
- Kuntatalouden vuosikatteet parantuneet
 - 2004: 99 €/as
 - 2009: 420 €/as (sis. Maakunta)
- Kuntataloudessa katettavia alijäämiä yhteensä 30,2 milj. €
 - - 380 €/as
 - Maakunta -5,1 milj. € (-70 €/as) (ilman liikelaitoksia)
- Kuntien rahoitusosuus
[2005 59,9%] [2006 58,8%] [2007 58,5%] [2008 60,1%]
[2009 60,1%] ja [2010 60,0%]

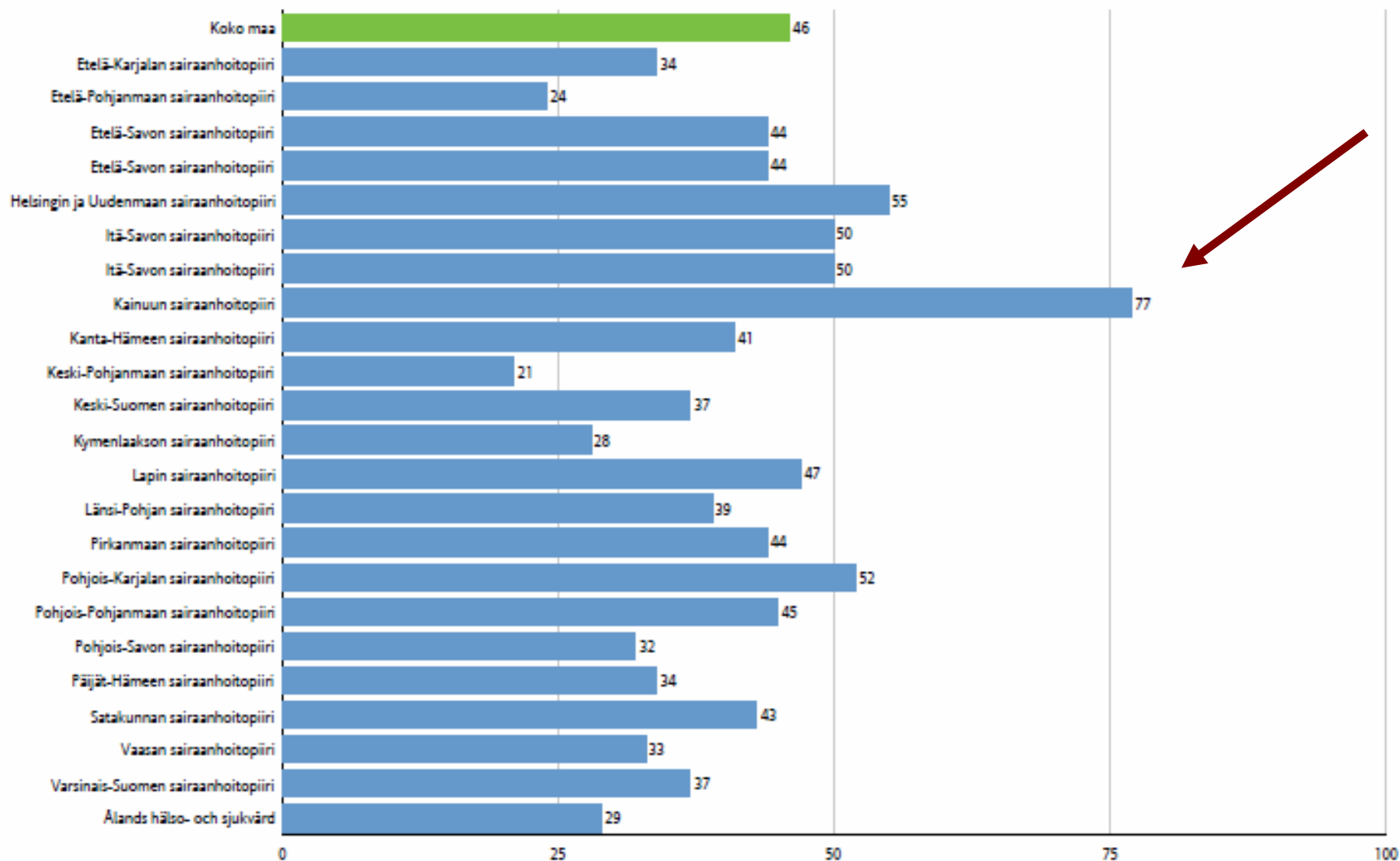
Terveyden- ja vanhustenhuollon tarvevakioidut menot sairaanhoitopiireittäin 2008

Timo Hujanen, Unto Häkkinen, Mikko Peltola,

Terveys- ja sosiaalitalouden yksikkö CHESS, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL 24.2.2010

<http://groups.stakes.fi/CHESS/FI/tilastotuotteet/index.htm>

Sairaanhoitopiiri	Terveyden- ja vanhustenhuollon tarvevakioidut menot 2008			
	Nettomenot Euroa/asukas	Nettomenot, indeksi Koko maa=100	Tarvekerroin Koko maa=1,00	Tarvevakioidut menot, indeksi Koko maa=100
Helsinki ja Uusimaa	1738	92	0,84	110
Varsinais-Suomi	1927	102	1,01	101
Satakunta	1984	105	1,09	97
Kanta-Häme	1892	100	1,04	96
Pirkanmaa	1871	99	0,99	101
Päijät-Häme	1780	94	1,05	90
Kymenlaakso	2012	107	1,12	96
Etelä-Karjala	1980	105	1,10	95
Etelä-Savo	2154	114	1,22	94
Itä-Savo	2367	126	1,22	103
Pohjois-Karjala	2021	107	1,15	93
Pohjois-Savo	2004	106	1,14	93
Keski-Suomi	1890	100	1,05	95
Etelä-Pohjanmaa	1997	106	1,15	92
Vaasa	2060	109	1,04	105
Keski-Pohjanmaa	2006	107	1,06	100
Pohjois-Pohjanmaa	1802	96	0,98	97
Kainuu	1953	104	1,16	89
Länsi-Pohja	2063	110	1,10	100
Lappi	2015	107	1,05	102
HUS jaettuna sairaanhoitoalueisiin				
HYKS sha	1744	93	0,83	112
Hyvinkään sha	1582	84	0,82	102
Lohjan sha	1741	92	0,88	105
Länsi-Uudenmaan sha	2213	117	1,03	114
Porvoon sha	1740	92	0,89	103

Kainuun mallin innovaatiot ja yleistettävyys

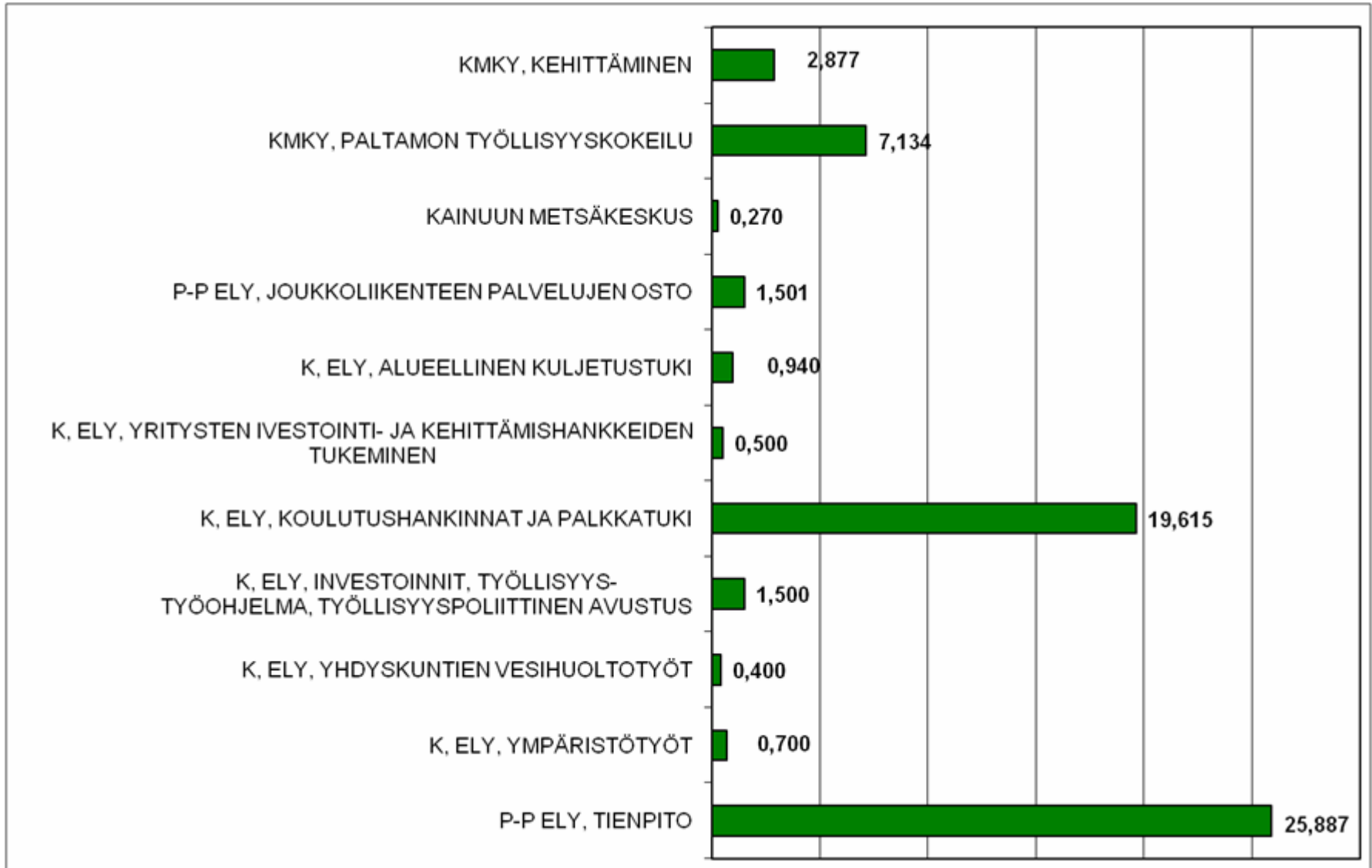
Sosiaalihuollon, kansanterveystyön ja tavanomaisen erikoissairaanhoidon yhdistäminen (pl. lasten päivähoito)

- päällekkäisyydet pois (laboratorio, röntgen, välinehuolto, logistiikka ...) = **pienten kuntien tyytymättömyys**
- katkeamattomat hoitoketjut, erikoislääkäreiden konsultaatiot
- talous ei perustu suoritteiden mukaiseen laskutukseen
- laitospaikkojen vähentäminen, avopalveluiden kasvattaminen
- osaamisen varmistaminen = akuuttia sairaanhoitoa vain siellä, missä on osaajia = **pienten kuntien tyytymättömyys**
- **Mille alueelle nämä eivät sovellu - en osaa sanoa**

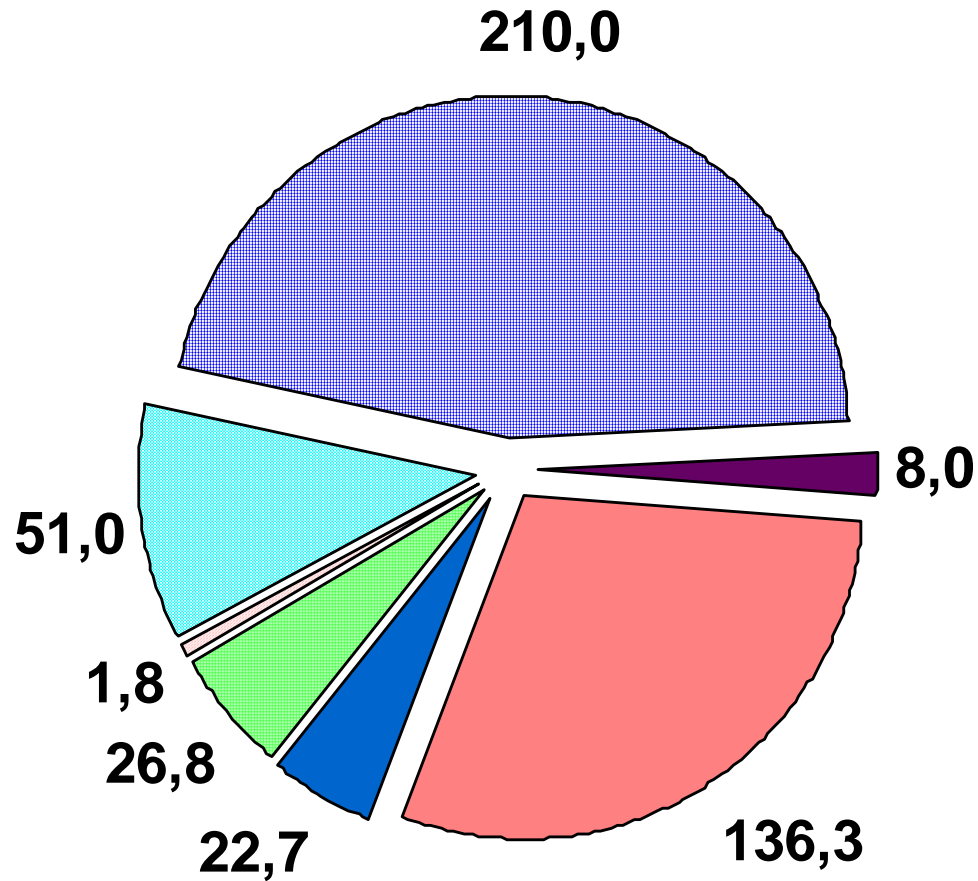
Kokemuksia hallinnosta

- Kuntatalous on vahvistunut 5 vuodessa vähintään 60 milj. euroa; 15 - 20 milj. euroa vuodessa vastaa Kainuussa kunnallisveron 2 prosenttiyksikön kevennystä
- Valtion maakunnallisen toiminnan ohjaus ei rajua = voimavarojen siirtymät on vähäisiä = ministeriöiden tulosohjaus toimii Kainuussakin = vesihuoltotyöt kasvaneet = haja-asutusalueen julkinen liikenne säilynyt
- Palvelurakenteen muutokset ovat perusteltuja eikä paluuta entiseen ole
- Samoilla perusteilla voisi koota palvelurakennetta enemmänkin - tukipalveluissa (ruoka huolto, siivous, kiinteistöjenhuolto) selvä kokoamisentarve = tuottavuuden kasvattamisen mahdollisuus
- On pitänyt yllä nykyistä kuntarakennetta vahvistamalla kaikkien pienempien kuntien taloutta

KAINUUN KEHITTÄMISRAHA V. 2010 YHT. 61,324 MILJ.€ JAKAUTUMINEN KÄYTTÖTARKOITUSITTAIN

Valtion rahoitus 2008 milj.€

- EAKR- ja ESR- ja Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma
- Kuntarahoitus EU-ohjelmiin
- Kainuun kehittämisraha
- Valtionosuudet
- Yliopistokeskukselle valtion budjetista
- Kelan kautta tuleva rahoitus 2007
- Kuntien kautta myönnettävät maatalouden tuet

Siniset ajatukset - vapaasta pudotuksesta hallittuun sopeuttamiseen (1/2)

Kainuun hallintokokeilun vaikutukset,
valtiovarainministeriön julkaisu 20/2010

Hyvää

- Kainuun mallilla on päästy vapaasta pudotuksesta hallittuun sopeuttamiseen
- Käyttäjät ovat saamiinsa palveluihin tyytyväisiä
- Sosiaali- ja terveysmenojen kasvuvauhti on hidastunut
- Usko Kainuun kehittämismahdollisuuksiin on parantunut
- Maakunnan ja valtion yhteistyö on parantunut

Siniset ajatukset - vapaasta pudotuksesta hallittuun sopeuttamiseen (2/2)

Kainuun hallintokokeilun vaikutukset,
valtiovarainministeriön julkaisu 20/2010

Kehitettävää

- Yleinen mielikuva palvelujen kehityksestä on huono
- Kansalaisten ja päättäjien välille ei syntynyt luottamusta
- Kainuulaiset kokevat, etteivät voi vaikuttaa palveluihin
- Alueiden kehittämistavoitteet jääneet osin saavuttamatta
- Kehittämisrahan tuoma päätösvalta on jäänyt näennäiseksi

Kiitos!

Maakuntajohtaja Alpo Jokelainen
alpo.jokelainen@kainuu.fi
08 61554260 ja +358 443366700